

This eChok volume of
Deuteronomy
Volume 2

לע"נ גבריאל בן לאה ז"ל • נלב"ע י"ד ניסן תשס"ג

is Dedicated in loving memory of
Gabriel (Cabra) Bildirici

*by his wife Nina Bildirici
and his children & grandchildren*

kadeirah. (2) If one has made up his mind not to eat or drink [any more], but later changed his mind [and decided] to eat or drink, even though he has not moved from his place, he must recite the blessing again. But if this was not his intention, rather, he had in mind to eat or drink again then, even if his interruption lasted the whole day, he does not have to recite a blessing again.

בָּלְבוּ מִלֶּאֱכֹל אוּ מִלְשָׁתוֹת וְאַחַר כֵּן נִמְלָךְ לֶאֱכֹל אוּ לְשָׁתוֹת אִם עַל פִּי שְׁלֵא שְׁנָה מִקוֹמוֹ חוּזֵר וּמְבָרֵךְ. וְאִם לֹא גָמַר בְּלִבּוֹ אֲלֵא דַעְתּוֹ לְחֹזֵר וּלְאֶכֶל וּלְשָׁתוֹת אִפְלוּ פֶסֶק כָּל הַיּוֹם כְּלוּ אִינוּ צְרִיךְ לְבָרֵךְ שְׁנִיָּה:

KI TEITZEI FOR THURSDAY NIGHT

כי תצא ליל ששי

צירוף יהוה

יג אֲרִי יֹסֵב גִּבֵּר אֶתְמָא וַיַּעוּל לְוָתָה וַיִּסְנֶנָּה: יד וַיִּשׁוּי לָהּ תִּסְקוּפֵי מַלְיָן וַיִּפְקַע עֲלֶיהָ שׁוֹם בֵּישׁ וַיִּימַר יְתֵ אֶתְמָא הִדָּא נִסְבִּית וְעֵלִית לְוָתָה וְלֹא אֲשַׁכְּחִית לָהּ בְּתוּלִין: טו וַיֹּסֵב אֲבוּהָא (נ"א אֲבוּהֵי) דְּעוּלְמָתָא

יג כִּי־יִקַּח אִישׁ אִשָּׁה וּבָא אֵלֶיהָ וּשְׁנָאָהּ: יד וְשֵׁם לָהּ עֲלִילַת דְּבָרִים וְהוֹצֵא עֲלֶיהָ שֵׁם רָע וְאָמַר אֶת־הָאִשָּׁה הַזֹּאת לְקַחְתִּי וְאֶקְרַב אֵלֶיהָ וְלֹא־מִצְאֵתִי לָהּ בְּתוּלִים: טו וְלָקַח אָבִי הַנַּעַר (קרי הנערה) וְאָמַר

(13) If a man takes a wife and is intimate with her, and [finds that] he despises her. (14) And he talks about her with libelous words and gives her a bad name, saying, I took this woman, and when I came to her, I did not find that she had evidence of virginity. (15) Then the girl's father and her mother must obtain

RASHI

רש"י

(13-14) [If a man takes a wife] and is intimate with her, and [finds that] he despises her— then in the end he will — talk about her with libelous words — because [the commitment of] one sin leads to

(יג-יד) וּבָא אֵלֶיהָ וּשְׁנָאָהּ. סוֹפוֹ, וְשֵׁם לָהּ עֲלִילַת דְּבָרִים. עֲבָרָה גּוֹרֶרֶת עֲבָרָה, עֵבֶר עַל לֹא תִשְׁנֵא סוֹפוֹ לְבֹא לִידֵי לְשׁוֹן הָרַע: אֶת הָאִשָּׁה הַזֹּאת. מִכָּאֵן שָׂאִין אֹמְרֵי דְּבַר אֲלֵא בְּפִנֵי בַעַל דִּין: (טו) אָבִי

another: this man transgressed the negative commandment of, "Do not hate [your fellow Jew]" (see Leviticus 19:17), so eventually he comes to commit the sin of הרע לשון— speaking badly of someone (Sifrei 22:87). [And he talks about her ... saying, I took] this woman— [Since he says this woman, he must be accusing her in her presence.] Hence, we learn from here, that a claimant [in a court case] must not submit any of his accusations [to the judge] except in the presence of his opponent (Sifrei 22:89). (15) The girl's father and her mother [must

ואמה ויפקודו ית בתולי עולמתא
לקדם סבי קרתא לתרע בית
דין אתרא: טז ויימר אבוהא
דעולמתא לסביא ית ברתי
יהבית לגברא הדין לאנתו
וסגנה: יז והא הוא שוי תסקופי
מלין למימר לא אשכחית
לברתך בתולין ואלין בתולי
ברתי ויפרסון שושיפא קדם
סבי קרתא: יח וידברון סבי
קרתא והיא ית גברא וילקון
יתה: יט ויגבון מנה מאה סלעין
דכסף ויתנון לאבוהא
דעולמתא ארי אפק שום ביש
על בתולתא דישראל ולה תהי
לאנתו לית לה רשו למפטרה

והוציאנו את בתולי הנער (קרי הנערה)
אל זקני העיר השערה: טז ואמר אבי
הנער (קרי הנערה) אל הזקנים את בתי
נתתי לאיש הנה לאשה וישנאה: יז והנה
הוא שם עלילת דברים לא מצאתי
לבתך בתולים ואלה בתולי ופרשו
השמלה לפני זקני העיר: יח ולקחו זקני
העיר ההוא את האיש ויסרו אתו:
יט וענשו אתו מאה כסף ונתנו לאבי
הנערה פי הוציא שם רע על בתולת
ישראל ולו תהיה לאשה לא יוכל

evidence of the girl's virginity, and take it out to the elders of the city at the gate. (16) And the girl's father should say to the elders, I gave my daughter to this man as a wife, and he despised her; (17) And behold, he spoke libelous words, saying, I did not find evidence of your daughter's virginity. But this is the evidence of my daughter's virginity! And they [the girl's parents] will spread the garment [i.e., present their case] before the elders of the city. (18) Then, the elders of that city should take the man and punish him. (19) And they should fine him one hundred [shekels of] silver — for he had defamed a virgin of Israel — and give it to the girl's father. And she will be a wife for him; he must not

RASHI

obtain evidence ...]— *Let those who raised this evil offspring be disgraced about her* (Sifrei 22:90). (16) **And the girl's father should say [to the elders]** — *[The father, but not the mother.] This teaches us that a woman is not permitted to speak out in the presence of her husband* (Sifrei 22:91). (17) **ופרשו השמלה** — *[Although this literally means, “They should spread out the garment (before the elders),” nevertheless this is not to be understood literally. Rather,] this is a figurative expression, meaning, “They should submit [“spread out”] their case clearly, as “clear” as a new garment* (Sifrei 22:92, Ketuvot 46a). (18) **ויסרו אתו** — *means [in this context, that the elders should] give him lashes* (Sifrei 22:93, Ketuvot 46a). (20) **But if this accusation is true** — *[The matter must meet two conditions:] There must*

רש"י
הנערה ואמה. מי שגדלו גדולים הרעים יתבזו
עליה: (טז) ואמר אבי הנערה. מלמד שאין רשות
לאשה לדבר בפני האיש: (יז) ופרשו השמלה. הרי
זה משל מחורין הדברים בשמלה: (יח) ויסרו אתו.
מלקות: (כ) ואם אמת הנה הדבר. בעדים והתראה

כָּל יוֹמוֹהִי: כּ וְאִם קִשְׁטָא הָיָה פִּתְגָמָא הָדִין לֹא אִשְׁתַּכַּח וּבְתוּלִין לְעוֹלָמְתָא: כּא וְיִפְקוּן יְת עוֹלָמְתָא לְתַרְע בֵּית אָבוּהָא וְיִרְגְמֵנָה אֲנָשֵׁי קְרַתָּהּ בְּאֲבִנָּיָא וּתְמוֹת אַרְי עֲבָדַת קִלְבָּא בְּיִשְׂרָאֵל לְזִנְאָה בֵּית אָבוּהָא וְתַפְלֵי עֲבַד דְּבִישׁ מִבְּיַנְד: כּב אַרְי יִשְׁתַּכַּח גְּבַר דְּשָׁכַב עִם אִתְתָּא אִתְּתָא גְּבַר וְיִתְקַטְלוּן אִף תְּרוּיְהוּן גְּבָרָא דְּשָׁכַב עִם אִתְתָּא

לְשַׁלְּחָהּ כָּל־יְמֵיו: ס כּ וְאִם־אִמֶּת הִיָּה הַדָּבָר הַזֶּה לֹא־נִמְצְאוּ בְּתוּלִים לְנַעֲרָ (קרי לנערה): כּא וְהוֹצִיאוּ אֶת־הַנַּעֲרָ אֶל־פֶּתַח בֵּית־אָבִיהָ וּסְקְלוּהָ אֲנָשֵׁי עִירָהּ בְּאֲבִנִים וּמָתָהּ כִּי־עָשְׂתָה נְבִלָה בְּיִשְׂרָאֵל לְזִנוֹת בֵּית אָבִיהָ וּבַעֲרַת הָרַע מִקְרַבְךָ: ס כּב כִּי־יִמָּצָא אִישׁ שֹׁכֵב ׀ עִם־אִשָּׁה בְּעֵלְת־בְּעַל וּמָתוּ גַם־שְׁנֵיהֶם הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִם־הָאִשָּׁה

send her away, all the days of his life. (20) But if this accusation is true, and no evidence of the girl's virginity was found. (21) Then they should take the girl out to the entrance of her father's house, and they should put her to death by stoning, in the presence of all the men of her city, for she did a disgraceful thing in Israel, to bring immorality to her father's house. So will you exterminate the evil from among you. (22) If a man will be found lying with a married woman, then both of them must die — the man lying with the woman, and the woman. So will

RASHI

be witnesses to the act of her committing adultery after her betrothal, and the woman must have been warned against doing so (Ketuvot 44b). (21) [Then they should take the girl out] to the entrance of her father's house— as if to say: “Look at the children you have reared!” (Ketuvot 45a)

אֲנָשֵׁי עִירָהּ — [It does not mean that she should be stoned by the men of her city, but rather, it means that she should be stoned] in the presence of all the men of her city (Sifrei 22:100). אָבִיהָ — [This phrase literally means, “to bring immorality her father's house,” but] should be understood to mean בבית אביה “i.e., in her father's house.” (22) **Then both of them must die** — [The words “both of them”] comes to exclude certain cases of unnatural relations, from which the woman derives no pleasure [thus not including “both of them” in the act] (Sifrei 22:102, Sanhedrin 66b). **גַּם** — This [additional word, meaning “also,”] comes to include [the case where these two people had already been tried and sentenced to death for adultery, and before they are put to death] other people come and commit further adultery with them. [These new people are also to be put to death for adultery.] Another explanation of the expression **גַּם שְׁנֵיהֶם**: To include the case of an embryo, that is, if the woman was pregnant,

רש"י

שְׁזִנְתָהּ לְאַחַר אַרוּסִין: (כּא) אֶל פֶּתַח בֵּית אָבִיהָ. רְאוּ גְדוּלִים שְׁגֵדְלָתָם: אֲנָשֵׁי עִירָהּ. בְּמַעֲמֹד כָּל אֲנָשֵׁי עִירָהּ: לְזִנוֹת בֵּית אָבִיהָ. כְּמוֹ בְּבֵית אָבִיהָ: (כּב) וּמָתוּ גַם שְׁנֵיהֶם. לְהוֹצִיא מִעֲשֵׂה הַדּוּדִים שְׁאִין הָאִשָּׁה נִהְיֶית מֵהֶם. גַּם. לְרִבּוֹת הַבָּאִים אַחֲרֵיהֶם (ס"א מֵאַחֲרֵיהֶם) דָּבָר אַחַר גַּם שְׁנֵיהֶם לְרִבּוֹת אֵת

ואתתא ותפלי עבד דביש
 מישראל: כג ארי תהי עולמתא
 בתלתא דמארסא לגבר
 וישכנה גבר בקרתא וישכוב
 עמה: כד ותפקון ית תרויהון
 לתרע קרתא תהיא ותגמון
 יתהון באבניא וימותון ית
 עולמתא על עסק די לא צונח
 בקרתא וית גברא על עסק
 דעני ית אתת חברה ותפלי עבד
 דביש מבינד: כה ואם בחקלא
 ישכח גבר ית עולמתא
 דמארסא ויתקף בה גברא
 וישכוב עמה ויתקטל גברא
 דשכב עמה בלחודיה:
 כו ולעולמתא לא תעבד מדעם
 לית לעולמתא חובת דין דקטול
 ארי כמא דיקום גברא על
 חברה ויקטלנה נפש כן פתגמא

והאשה ובערת הרע מישראל: ס כג פי
 יהיה נער (קרי נערה) בתולה מארשה לאיש
 ומצאה איש בעיר ושכב עמה:
 כד והוצאתם את שניהם אל שער העיר
 והוא וסקלתם אתם באבנים ומתו את
 הנער (קרי הנערה) על דבר אשר לא צעקה
 בעיר ואת האיש על דבר אשר ענה
 את אשת רעהו ובערת הרע מקרבך: ס
 כה ואם בשדה ימצא האיש את הנער (קרי
 הנערה) המארשה והחזיק בה האיש ושכב
 עמה ומת האיש אשר שכב עמה לבדו:
 כו ולנער (קרי ולנערה) לא תעשה דבר אין
 לנער (קרי לנערה) חטא מות פי כאשר יקום

you exterminate the evil from Israel. (23) If there will be a virgin girl who is betrothed to a man, and [another] man finds her in the city, and lies with her. (24) Then you must take both of them out to the gate of that city, and you must stone them with stones, and they will die: the girl, because she did not cry out [even though she was] in the city; and the man, because he violated the wife of his fellow. So will you exterminate the evil from among you. (25) But if a man finds the betrothed girl in the field, and the man overpowers her and lies with her, then only the man who lay with her must die. (26) Whereas to the girl, you should do nothing — the girl did not commit a sin deserving of death; for this case is similar to a man rising up against his fellow and murdering him.

RASHI

רש"י

they do not delay her execution until she has given birth [but rather, she is put to death straight away] (Arakhin 7a). (23) **And [another] man finds her in the city, [and lies with her]** — [The verse teaches us that]

הולד, שאם היתה מעוברת אין ממתינין לה עד שתלד: (כג) ומצאה איש בעיר. לפיכך שכב עמה. פרצה קוראה לגנב הא אלו ישבה בביתה לא ארע לה: (כו) פי כאשר יקום וגו'. לפי פשוטו זהו משמעו

he came to lay with her, because [he found her outdoors in the city, making herself vulnerable]. A breach in a wall invites a thief; had she remained at home, this would not have happened to her (Sifrei 22:103). (26) **כי כאשר יקום**... — According to the plain sense of the words, the

הדין: כו ארי בחקלא אשכחה
צוחת עולמתא דמארסא ולית
דפריק לה: כח ארי ישכח גבר
עולמתא בתלתא די לא מארסא
ויחדנה וישכוב עמה
וישמתחון: כט ויתן גברא
דישכב עמה לאבוהא
דעולמתא חמשין סלעין דכסף
ולה תהי לאנתו חלף די עניה
לית לה רשו למפטרה כל
ימיה: א לא יסב גבר ית אתת
אבוהי ולא יגלי כנפא דאבוהי:

אִישׁ עַל־רַעְהוּ וּרְצָחוֹ נִפְשׁוֹ כִּן הַדָּבָר הַזֶּה:
כו כִּי בַשָּׂדֶה מִצְאָה צַעֲקָה הַנְּעֹר (קרי הנערה)
הַמְאֲרֶשֶׁה וְאִין מוֹשִׁיעַ לָהּ: ס כח כִּי־יִמְצָא
אִישׁ נֹעֵר בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא־אֲרֶשֶׁה וּתְפֹשֶׂה
וְשָׁכַב עִמָּה וְנִמְצְאוּ: כט וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב
עִמָּה לְאָבִי הַנְּעֹר (קרי הנערה) חֲמִשִּׁים כֶּסֶף
וְלוֹ־תִהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲשֶׁר עָנָה לֹא־
יִוָּכַל שְׁלַחָהּ כָּל־יָמָיו: ס כג א לֹא־יִקַּח אִישׁ
אֶת־אִשְׁתּוֹ אָבִיו וְלֹא יִגְלֶה כַּנֶּפֶס אָבִיו: ס

(27) Because he found her in the field, so [even if] the betrothed girl had cried out, there would have been no one to save her. (28) If a man will find a virgin girl who is not betrothed, seizes her and lies with her, and they are found. (29) Then the man who was lying with her must give fifty [shekels of] silver to the girl's father, and she must become his wife, because he violated her — he must not send her away all the days of his life. 23 (1) A man must not take his father's wife, nor must he uncover [i.e., pervert] the corner of his father's [cloak].

RASHI

רש"י

following is the meaning here: "The girl had been forced into this act, and the man had overpowered her, just like the case of someone who overpowers another person with the intent to kill him." However, our Rabbis have expounded the verse, as follows: This one comes to teach, but instead he learns (Sanhedrin 73a) [that is, it would have seemed at first glance that the case of the murderer in the verse is cited in order to teach us something about the case of the raped, betrothed girl, namely, that just as the one murdered was overpowered, so too, this girl had been overpowered and forced. However, with further examination, we actually learn something new from the case of this girl, which can be applied to the case of the murderer! And this is: just as in the case of the girl, she may save herself from sin by having her assailant killed, so too, here, in the case of a murderer overpowering someone with the intent of murder, the victim is permitted to kill his assailant, in order to save his own life.] (Sifrei 22:106). 23 (1) לא יקח — This means that betrothal has no effect on his father's wife [even after the father's death] and he cannot legally marry her (Kiddushin 67a). Nor must he uncover [i.e., pervert] the corner of his father's [cloak] — [This seemingly superfluous phrase comes to include] the case of the שומרת יבם of his father [i.e.,

בי אנוסה היא ובחזקה עמד עליה באדם העומד על חברו להרגו. ורבוחיניו דרשו בו הרי זה בא ללמד ונמצא למד וכו': (א) לא יקח. אין לו בה לקוחין ואין קדושין תופסין בה: ולא יגלה כנף אביו. שומרת יבם של אביו הראויה לאביו והרי כבר

ב לא ידכי דפסיק ודמחבל
 למעל בקהלא דיי: ג לא ידכי
 ממזרא למעל בקהלא דיי אף
 דרא עשיראה לא ידכי לה
 למעל בקהלא דיי: ד לא ידכון
 עמונאי ומואבאי למעל בקהלא

ב לא יבא פצווע דכה וכרות שפכה בקהל
 ידוה: ס ג לא יבא ממזר בקהל ידוה גם
 דור עשירי לא יבא לו בקהל ידוה: ס
 ד לא יבא עמוני ומואבי בקהל ידוה גם

(2) [A man] with injured testicles or whose member is cut, may not enter into the [marriageable] assembly of the Lord. (3) A bastard [born of certain forbidden unions], must not enter into the [marriageable] assembly of the Lord; even after the tenth generation, he must not enter into the [marriageable] assembly of the Lord. (4) An Ammonite or Moavite must not enter into the [marriageable]

RASHI

the widow of his father's brother who died without children, and who awaits (שומרת) her brother-in-law (יבם) to either wed her or to release her through the ceremony of חליצה — see below Deuteronomy 25:5-10] She is thus intended for his father [who is her brother-in-law]. But has he not already been admonished regarding her (see Leviticus 18:14), when the verse says, “Do not uncover the nakedness of [i.e., commit incest with the

wife of] your father's brother”? However, [the prohibition is repeated here] in order to make one who commits this transgression, liable for two negative commands (Yevamot 4a). [Another reason to reiterate this prohibition here is] in order to adjoin it to [the law of] the ממזר [one who is born of a halachically forbidden union], who is forbidden to enter the [marriageable] assembly of the Lord. This juxtaposition teaches us that the term ממזר — bastard only applies to a progeny of a forbidden union which is punishable by כרת [“excision,” as is the case here with any progeny born of one who takes his father's יבם]. All the more so [is the term ממזר applicable] in the case of [one born from] a forbidden union which is punishable by the death sentence from the court, for regarding forbidden unions incurring the death penalty by the court, there is no case [in this category] which does not [also] incur the penalty of כרת — excision (Yevamot 49a). (2) פצווע דכה — means, one whose testicles have been injured or crushed (Sifrei 23:111). כרות שפכה — means, one whose member is cut, [to the extent] that his semen no longer shoots forth like an arrow in a continuous flow, but rather drips and trickles, and thus he cannot produce children (Yevamot 75a). (3) A bastard [born of certain forbidden unions], must not enter into the [marriageable] assembly of the Lord — i.e., he must not marry an Israelite [Jewish] woman. (Yevamot 77b). (4) An Ammonite [or Moavite] must not enter [into the (marriageable) assembly of the Lord] — i.e., he

רש"י

מוזר עליה משום ערות אחי אביה, אלא לעבור על זה בשני לאוין ולסמוך לה לא יבא ממזר ללמד שאין ממזר אלא מחיבי כריתות וקל וחמר מחיבי מיתות בית דין שאין כה כרת: (ב) פצווע דכה. שנפצעו או שנדכאו ביצים שלו: וכרות שפכה. שנכרת הגיד ושוב אינו יורה קלוח [כחץ] זרע אלא שופך ושותת ואינו מוליד: (ג) לא יבא ממזר בקהל ה'. לא ישא ישראלית: (ד) לא יבא עמוני. לא ישא ישראלית:

דִּי אִם דָּרָא עֲשִׂירָאָה לֹא יִדְכִי
 לְהוֹן לְמַעַל בְּקַהֲלָא דִּי עַד
 עֲלָם: ה' עַל עֶסֶק דִּי לֹא עֲרַעוּ
 יִתְכוֹן בְּלַחְמָא וּבִמְיָא בְּאַרְחָא
 בְּמִצְרַיִם מִמְּצָרִים וְדִי אָגַר
 עֲלֵךְ יִתְּ בְּלַעַם בַּר בְּעוֹר מִפְּתוֹר
 אֲרָם דִּי עַל פֶּרֶת לְלִטְוִיתָךְ:
 וְלֹא אָבִי יִי אֱלֹהֵךְ לְקַבְּלָא מִן
 בְּלַעַם וְהַפֵּךְ יִי אֱלֹהֵךְ לָךְ יִתְּ
 לְוִטְיִן לְבִרְכוֹן אֲרִי רַחֲמֵךְ יִי
 אֱלֹהֵךְ: ז' לֹא תִתְּבַע שְׁלִמְהוֹן
 וְטַבְתְּהוֹן כָּל יוֹמֵיךְ לְעֲלָם: ח' לֹא
 תִרְחַק אֲדוֹמָאָה אֲרִי אֲחוּךְ הוּא

דְּוֹר עֲשִׂירֵי לֹא-יָבֹא לָהֶם בְּקַהֲלֵי יְדוּהָ
 עַד-עוֹלָם: ה' עַל-דִּבְרֵי אֲשֶׁר לֹא-קִדְּמוּ
 אֶתְכֶם בְּלַחֲמָם וּבִמְיָם בְּדַרְךְ בְּצֵאתְכֶם
 מִמִּצְרַיִם וְאֲשֶׁר שָׂכַר עָלֶיךָ אֶת-בְּלַעַם
 בֶּן-בְּעוֹר מִפְּתוֹר אֲרָם נְהַרִים לְקַלְלֶךָ:
 וְלֹא-אָבִהּ יְדוּהָ אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמְעַתְּ אֶל-בְּלַעַם
 וַיַּהֲפֹךְ יְדוּהָ אֱלֹהֶיךָ לָךְ אֶת-הַקְּלָלָהּ
 לְבִרְכָהּ כִּי אֶהְבֶּךָ יְדוּהָ אֱלֹהֶיךָ: ז' לֹא-
 תִדְרֹשׁ שְׁלָמִים וְטַבְתָּם כָּל-יְמֵיךָ לְעוֹלָם: ח'
 רְבִיעִי ח' לֹא-תִתְּעֵב אֲדָמִי כִּי אֲחוּךְ הוּא

assembly of the Lord; even after the tenth generation, they must never enter into the [marriageable] assembly of the Lord. (5) Because they [the Ammonites] did not greet you with bread and water on the way, when you went out from Egypt, and because he [the people of Moav] hired Bilaam the son of Beor from Petor in Aram-Naharaim against you, to curse you. (6) But the Lord your God did not wish to listen to Bilaam. So the Lord your God transformed the curse into a blessing for you, because the Lord your God loves you. (7) Do not ever seek out their welfare nor their good, all your days. (8) Do not despise an Edomite, for

RASHI

must not marry an Israelite [Jewish] woman. (ibid.) (5) על דבר — *this literally means “because of the word,” that is,] because of the [word of] advice which they gave to you, in order to entice you into sin* (Sifrei 23:114).

On the way — *when you were [in a state of] extreme exhaustion.* (ibid.) (7) **Do not**

[ever] seek out their welfare [nor their good] — *Since [in the case of a runaway slave] the verse (17) says, “He must [be allowed to] reside among you,” one might assume that this must also apply here [to the Ammonites and Moavites]. Therefore, Scripture states: “Do not [ever] seek out their welfare [nor their good]” (Yalkut Shim'oni ad loc).* (8) **Do not despise an Edomite** — *completely, even though he deserves to be despised, because he greeted you with the sword (see Numbers 20:18-21). [However, you can despise the Edomite somewhat.] Do not despise an Egyptian* — *absolutely [but you can despise him somewhat]. And even though they threw your male [babies] into the Nile River [nevertheless, the verse explains that “you*

רש"י

(ה) על דבר. על העצה שיעצו אתכם להחטיאכם: בדרך. בשחייתם בטרופ: (ו) לא תדרש שלמים. מקלל שנאמר עמך ישב בקרבך יכול אף זה בן ת"ל לא תדרש שלמים: (ח) לא תתעב אדמי. לגמרי ואף על פי שאוי לך לתעבו שיצא בחרב לקראתך: לא תתעב מצרי. מכל וכל אף על פי שזרקו וכווריקם

לא תרחק מצרֵאָה אֲרִי דִּיר
 הוֹיִתָא בְּאַרְעָה: ט בְּנִין דִּי
 יִתְּלִידוּ לְהוֹן דְּרָא תְּלִיתָאָה
 יִדְכִי לְהוֹן לְמַעַל בְּקַהְלָא דִּינִי:

לֹא-תִתְעַב מִצְרִי כִּי-גֵר הָיִיתָ בְּאֶרְצוֹ:
 ט בְּנִים אֲשֶׁר-יִוָּלְדוּ לָהֶם דּוֹר שְׁלִישִׁי יִבֹּא
 לָהֶם בְּקַהְלֵי יְדוּהָ: ס

he is your brother. Do not despise an Egyptian, for you were a sojourner in his land. (9) Children who are born to them [Edom and Egypt] may enter into the [marriageable] assembly of the Lord, in their third generation.

RASHI

רש"י

were a sojourner in his land”]. But what is the reason [that your sojournings in Egypt should be an exception, as opposed to sojournings in other countries]? Because they hosted you there in a time of dire need; therefore: (9) Children who are born to them [Edom and Egypt] may enter ... in their third generation — Regarding other

לִיאור מה טעם שהיו לכם אכסניא בשעת הדחק לפיכך: (ט) בנים אשר יולדו להם דור שלישי וגו'. ושאר האומות מתרין מיד הא למדת שהמחטיא לאדם קשה לו מן ההורגו שההורגו הורגו בעולם הזה והמחטיאו מוציא מן העולם הזה ומן העולם הבא לפיכך אדום שקדמם בחרב לא נתעב וכן מצרים שטבעום ואלו שהחטיאום נתעבו:

nations, however, they are allowed [to marry Jews] immediately [if they have converted to Judaism, although they cannot convert for this purpose]. We learn from here that someone who leads a person to sin is a more severe case than someone who kills a person. For the one who kills a person, removes him [merely] from this world, while one who leads a person to sin, removes him from this world and from the world-to-come. Therefore, Edom, who greeted you with the sword [i.e., the intention was only murder] is not to be [completely] despised. Similarly, Egypt, who drowned them [Jewish male infants, is not to be absolutely despised]. However, those [Ammon and Moav,] who led Israel into sin, are to be [completely] despised (Sifrei 23:117).

KI TEITZEI FOR FRIDAY

כי תצא ליום ששי

י אֲרִי תְּפוּק מִשְׂרִיתָא עַל בְּעַלְי
 דְּבִבְךָ וְתַסְתַּמַּר מִכָּל מַדְעָם
 בִּישׁ: יא אֲרִי יְהִי בְךָ גְבַר דִּי

י כִּי-תִצֵּא מַחֲנֶה עַל-אִיבֶיךָ וְנִשְׁמַרְתָּ מִכָּל
 דְּבַר רָע: יא כִּי-יְהִיֶּה בְךָ אִישׁ אֲשֶׁר לֹא-

(10) When the camp [of Israel] goes out against your enemies, then guard yourself from everything evil. (11) If there will be among you a man who is

RASHI

רש"י

(10) When [the camp of Israel] goes out [against your enemies], then guard yourself — because the satan accuses men in time of danger [and therefore extra care must

(י) כי תצא וגו' ונשמרת. שהשטן מקטרג בשעת